

Legal Update

Leden 2010

Obsah

Vybrané legislativní návrhy
projednávané Parlamentem ČR

Vybraná evropská legislativa

Nově publikovaná judikatura

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno investiční rozhodnutí.

Za účelem získání dalších informací kontaktujte, prosím, partnera/manažera, s nímž jste obvykle ve spojení, nebo:

Bankovní a finanční služby:
Pavel Jendrulek

Fúze a akvizice:
Daniel Weinhold, Dušan Kmoch

Soudní/arbitrážní řízení:
Milan Polák, Ondřej Havránek

Informační technologie a duševní vlastnictví:
Martin Lukáš

Soutěžní právo / právo EU:
Thilo Hoffmann, David Emr

Pracovní právo:
Milan Polák

Nemovitosti:
Pav Younis, Ivan Sagál

© 2010 Weinhold Legal.
Všechna práva vyhrazena.

Pevně věříme, že sledujete Legal Update užitečným zdrojem informací. Váš názor na tento bulletin, zejména jeho obsah, formát a periodicitu, zůstává i nadále předmětem našeho zájmu.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: Filip.Cabart@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Filipa Čabarta, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení.

VYBRANÉ LEGISLATIVNÍ NÁVRHY PROJEDNÁVANÉ PARLAMENTEM ČR

Návrh zákona o zrušení listinných akcií na majitele

Skupina poslanců předložila poslanecké sněmovně návrh zákona o zrušení listinných akcií na majitele. Návrh odůvodňuje zrušení akcií na majitele především nežádoucí anonymitou vlastníků akcií, se kterou je údajně často spojena trestná činnost.

Návrh uvádí dva způsoby nahrazení listinných akcií na majitele, které jsou již emitovány: a) změnou jejich formy na listinné akcie na jméno, přičemž tento postup by zůstal zcela v dispozici valné hromady dané společnosti, nebo b) změnou podoby listinných akcií na majitele na zaknihované, dle zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Druhý jmenovaný způsob by se stal obligatorním ve vztahu ke zrušení listinných akcií na majitele, pokud by k němu nedošlo dobrovolně během přechodného období stanoveného v zákoně.

Návrh zákona předpokládá změnu § 156 odst. 1 obchodního zákoníku v tom smyslu, že by došlo k rozšíření jeho dosavadního znění a zpřesnění pojmu akcie na majitele, které by mohly být podle navrhovaného znění vydávány pouze v zaknihované podobě.

Provedení realizace výměny akcií by se konalo ve lhůtě stanovené zákonem v délce 12 měsíců, během níž by valná hromada akciové společnosti, která má listinné akcie na majitele, rozhodla o změně jejich formy nebo podoby. V dané přechodné lhůtě by tak měla

valná hromada každé akciové společnosti na výběr, zda chce zvolit změnu formy nebo podoby listinných akcií na majitele. V případě, že by valná hromada rozhodla o přeměně listinných akcií na majitele, pak k výměně těchto akcií by mělo dojít nejpozději ve lhůtě šesti měsíců od takového rozhodnutí.

Návrh počítá i se skutečností, že pokud by v zákonné lhůtě nebyly listinné akcie na majitele vyměněny za akcie jiné formy či podoby, ze zákona by se pak všechny listinné akcie na majitele změnilo režimem předvídaným v § 112 zákona o podnikání na kapitálovém trhu na zaknihované akcie na majitele, a to ke dni 1. ledna 2012.

VYBRANÁ EVROPSKÁ LEGISLATIVA

Nařízení o rozhodném právu pro mimosmluvní závazkové vztahy

Dne 11. ledna vstoupilo v účinnost dlouho diskutované nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 864/2007, které stanoví základní pravidla týkající se určení, jaké právo se bude aplikovat na mimosmluvní závazkové vztahy občanské a obchodní povahy s mezinárodním prvkem. Toto tzv. nařízení Řím II. sleduje sjednocení zjištění rozhodného práva pro oblast spadající do jeho působnosti, která vedle bezdůvodného obohacení mimo jiné zahrnuje i odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku, jednání bez příkazu či odpovědnost za úkony předcházející uzavření smlouvy.

Nařízení se naopak nevztahuje kupříkladu na mimosmluvní závazkové vztahy, které vyplývají z práva obchodních společností a družstev a týkající se zejména vzniku nebo zániku těchto subjektů, způsobilosti k právům a právním úkonům, vnitřního uspořádání nebo osobní odpovědnosti členů statutárních orgánů. V takových případech se použije národní právní předpis, kdy základním předpisem v českém právním prostředí bude zpravidla zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním.

Základní pravidlo pro určení rozhodného práva je obsaženo v článku 4 a uplatní se, nestanoví-li se v nařízení jinak. Rozhodným je v prvé řadě právo země, kde došlo ke vzniku škody bez ohledu na to, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá vznik škody či kde se škoda projevila nepřímo. Základní určovateli je dále upraven v tom směru, že je-li civilní delikt újeji spojen zjevně s jinou zemí, použije se právo této jiné země. Tak tomu může být v případě, kdy byla mezi stranami uzavřena smlouva, která úzce souvisí s předmětným civilním deliktem.

Nařízení stanoví přednostní pravidla pro řadu oblastí, mezi které patří již zmíněná škoda způsobená vadou výrobku, jednatelství bez příkazu stejně jako nekalá soutěž nebo odpovědnost za škodu na životním prostředí.

Nařízení dovoluje i jistou míru smluvní volnosti spočívající v možnosti volby práva, kterým se bude řídit mimosmluvní závazkový vztah. Volba práva není však neomezená, a proto je třeba v každém případě přihlídnout k jednotlivým ustanovením nařízení. Obecně platí, že po vzniku skutečnosti vedoucí ke vzniku mimosmluvního závazkového vztahu se mohou na rozhodném právu dohodnout jak osoby vyvíjející podnikatelskou činnost, tak i osoby takovou činnost nevykonávající. Strany budou mít zpravidla zájem na takové volbě za situace, kdy jinak rozhodné právo by pro obě strany bylo méně výhodné. Před vznikem takové skutečnosti se na takovém ujednání mohou dohodnout jen osoby vykonávající podnikatelskou činnost a taková dohoda musí být sjednána svobodně. Strany musí dbát na to, aby volba práva byla dostatečně určitá a nebyla na újmu třetím osobám.

NOVĚ PUBLIKOVANÁ JUDIKATURA

Tato část obsahuje vybraná shrnutí nově publikované judikatury vztahující se k obchodnímu právu. Text vlastních soudních rozhodnutí byl upraven pro účely tohoto uveřejnění.

K neplatnosti smluvní pokuty v obchodně-právních vztazích

Velký senát Nejvyššího soudu dospěl ve svém rozhodnutí k závěru, že smluvní pokutu v obchodně-právních vztazích není možné považovat za neplatnou pro rozpor s dobrými mravy dle § 39 občanského zákoníku pouze z důvodu nepřiměřenosti její sjednané výše. Takovou situaci řeší, dle názoru Nejvyššího soudu, ustanovení § 301 obchodního zákoníku upravující moderační právo soudu, které je ve vztahu k § 39 občanského zákoníku ustanovením speciálním, poněvadž míří na takové skutkové případy, kdy si strany obchodního vztahu sjednají nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu. Dále Nejvyšší soud uvedl, že ujednání o smluvní pokutě je možné posuzovat jako neplatné dle § 39 občanského zákoníku pouze v případě, kdy by se dobrým mravům přičily okolnosti, za kterých byla smluvní pokuta sjednána, a to i případně ve spojení se skutečností, že byla sjednána nepřiměřeně vysoká smluvní pokuta. Výše uvedené soud

odůvodňuje mimo jiné skutečností, že v obchodních závazkových vztazích se ustanovení o smluvní pokutě vztahují pouze na situace, kdy závazným je podnikatel, tedy profesionál, který si musí být vědom hospodářského rizika v případě sjednání smluvní pokuty. Proto jsou na něho z hlediska odpovědnosti kladeny přísnější podmínky než na nepodnikatele a obchodní zákoník tak v kogentní úpravě § 301 upřednostňuje zachování platnosti právního úkonu i v případě nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty a zakládá pouze možnost moderační. Nenastanou-li jiné okolnosti, nelze tak v souvislosti s nepřiměřenou výší smluvní pokuty aplikovat ustanovení § 39 občanského zákoníku.

Rozhodnutí Velkého senátu Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 2707/2007, ze dne 14. října 2009

K obsahu zprávy o vztazích – smlouvy mezi ovládající a ovládanou osobou

V daném usnesení se Nejvyšší soud vyjádřil jednak k míře konkretizace smluv mezi ovládající a ovládanou osobou uváděných ve zprávě o vztazích mezi propojenými osobami („zpráva o vztazích“) a jednak k závažným důvodům pro přezkoumání takové zprávy o vztazích.

Obsahové náležitosti zprávy o vztazích jsou uvedeny v § 66a odst. 9 ObchZ, přičemž míra konkretizace závisí vždy na konkrétních poměrech dané ovládané společnosti. V tomto svém judikátu konstatoval Nejvyšší soud, že pokud jsou ovládanou osobou převáděny na osoby ovládající akcie, tvořící rozhodující část majetku ovládané osoby, pak nelze obecný údaj o uzavření smluv o prodeji akcií za cenu stanovenou znalcem považovat za dostačující. V takovém případě by zpráva o vztazích měla obsahovat minimálně uvedení emitenta akcií a údaj o jejich počtu.

Podle § 66a odst. 13 ObchZ může každý společník nebo člen ovládané osoby požádat soud o jmenování znalce pro účely přezkoumání zprávy o vztazích (§ 66a odst. 12) pouze v případech zde uvedených. Ustanovení § 182 odst. 3 ObchZ rozšiřuje toto oprávnění pro specifickou skupinu akcionářů uvedených v § 181 odst. 1 ObchZ, kteří o jmenování znalce mohou požádat i tehdy, nejsou-li splněny předpoklady uvedené v § 66a odst. 13 ObchZ. Takovým závažným ustanovením ve smyslu § 182 odst. 3 ObchZ mohou být důvodné a vážné pochybnosti o správnosti konstatování uvedeného ve zprávě o vztazích, že ze smlouvy uzavřené mezi propojenými osobami nevznikla ovládané osobě újma. Jestliže dojde k převodu významné části majetku ovládané osoby na osoby ovládající za cenu sice určenou znaleckým posudkem, nicméně mnohonásobně nižší než za cenu určenou jiným znalcem, je zde zásadně důvod pochybovat o ekvivalentnosti plnění ovládající osoby ovládané osobě, a tedy že ovládané osobě potenciálně vznikla v důsledku této transakce újma.

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3887/2008 ze dne 23. září 2009

K rozporu s dobrými mravy jakožto důvodu pro zrušení rozhodčího nálezu

Nejvyšší soud ČR se ve svém nedávném rozhodnutí vyslovil k možnostem meritorního přezkumu rozhodčího nálezu (obecným) soudem, zejména k výkladu zrušovacího důvodu dle § 31 písm. f) zákona o rozhodčím řízení (dále jen „ZRŘ“). Nejvyšší soud dovedl, že (obecný) soud nemůže zrušit rozhodčí nález dle výše uvedeného ustanovení proto, že plnění rozhodčím nálezem uložené je (údajně) v rozporu s dobrými mravy.

V rozhodované věci se žalobce domáhal zrušení rozhodčího nálezu proto, že byl tímto rozhodčím nálezem shledán povinným zaplatit smluvní pokutu v (údajně) nemravné výši. Soud prvního stupně jeho žalobu zamítl. Soud druhého stupně však rozsudek změnil tak, že rozhodčí nález zrušil, když dal za pravdu právnímu názoru žalobce.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku mj. věnoval výkladu § 31 písm. f) ZRŘ. Dle tohoto ustanovení: „Soud na návrh kterékoliv strany zruší rozhodčí nález, jestliže rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému“.

Nejvyšší soud došel k závěru, že nedovolené plnění dle citovaného ustanovení je třeba vykládat ve smyslu předmětu závazku, tedy ve smyslu plnění žalované strany, nikoliv ve smyslu okolností, pro které by měl být výkon práva na požadované plnění odepřen. Dále vysvětlil, že za nedovolené plnění je třeba považovat plnění, které není aprotobováno vnitrostátním právem. Mezi taková plnění by dle citovaného soudního rozhodnutí patřila plnění, jež jsou vyhrazena jen některým subjektům, zejména státu, nebo podléhající státnímu dozoru či státnímu povolení, u nichž je možnost dispozice s nimi vyloučena. Takovými plněními by byla např. plnění týkající se výbušnin, střelných zbraní, drog, nerostného bohatství, částí lidských těl apod.

V odůvodnění rozsudku se Nejvyšší soud mj. odvolával na úmysl zákonodárce, jímž dle názoru Nejvyššího soudu bylo vyloučit soudní přezkum věcné správnosti rozhodčího nálezu. Nejvyšší soud konstatoval, že právní úprava rozhodčího řízení by postrádala smyslu, pokud by soud v rámci řízení o zrušení rozhodčího nálezu přezkoumával jeho správnost. Jediným oprávněným prostředkem proti rozhodčímu nálezmu může být jeho přezkum jinými rozhodci dle ustanovení § 27 ZRŘ.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. října 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007